

Uluslararası Sempozyum Küresel Güçler ve Ortadoğu

12-14 Temmuz 2021

İstanbul Üniversitesi ve ORSAM

I.N.ASS
Networkü
ile İş
Birliği
İçinde

Toplantı Yeri:
İstanbul & Online

ULUSLARARASI SEMPOZYUM

KÜRESEL GÜÇLER VE ORTADOĞU

12-14 Temmuz 2021 / İstanbul & Online

Sempozyumun Sorunsalı:

Modern dönemde İngiltere ve ABD gibi deniz eksenli büyük güçlerin bir savunma hattı olarak Avrasya stratejilerinin merkezinde bulunan Ortadoğu bölgesi (Kuzey Afrika'yı da kapsayacak şekilde kullanılmıştır), Sovyetler Birliği/Rusya gibi kara jeopolitiğine dayalı güçler için de uluslararası güç dengeleri açısından vazgeçilmez bir öneme sahip olmuştur. Ayrıca üç kıtayı birleştiren kara, deniz ve hava yollarının kilit noktası olması, dünya petrol rezervlerinin 2/3'ünün bölgede yer alması, petrol ve doğal gaz akışının en kısa yollardan bu bölgeden sağlanması, dünya ticareti açısından önemli su yolları, karasal geçitler ve hava hattına sahip olması, Ortadoğu bölgesini büyük güçler açısından önemli kılan diğer unsurlardır.

Afro-Avrasya dünya ana kıtasının kesişim alanını oluşturan Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesi, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana neredeyse her on yılda bir jeopolitik dönüşüm geçirmektedir. Bölgedeki mevcut güç dinamiklerini I. Dünya Savaşı öncesine kadar götürmek mümkündür. Bölgenin ortaya çıkan devlet yapısında sömürge mirası önemli rol oynadığı gibi Soğuk Savaş Dönemi'nde farklı hizalanmalar karşımıza çıkmıştır. Sonraki dönem olan tek kutupluluk döneminde ise ABD'nin bölgeye müdahaleleri, Ortadoğu'daki dengeleri yıkmıştır ama yeni denge oluşmamıştır. Bunun somut örnekleri I. Körfez Savaşı (1990-1991) ve daha sonra Afganistan ve Irak işgallerinin bölgeye kalıcı bir düzen kazandırmadaki başarısızlığıdır.

17 Aralık 2010'da Tunus'ta başlayıp ardından pek çok ülkeye sıçrayan; Tunus, Mısır, Libya ve Yemen'de liderlerin devrilmesiyle sonuçlanan "*Arap Baharı*" olarak adlandırılan halk ayaklanmaları ise Ortadoğu bölgesinin mevcut güvenlik, ekonomik ve stratejik yapılarını altüst etmiştir. Bu dönemde "*Revizyonist*" ve "*Statükocu*" güçlerin rekabeti, bölgeyi vekâlet savaşlarının yaşandığı bir kaos alanına dönüştürmüştür. Arap Baharı'ndan sonra bölgede ortaya çıkan çatışmalar ve mücadeleler, küresel güçlerin bölgeyle ilişkilerini daha karmaşık ve dinamik hâle getirmiştir. Suriye, Yemen, Irak ve Libya'da küresel güçlerin, yerel ve bölgesel aktörlerin karmaşık ilişkileri karşımıza çıkmaktadır.

Bugünkü uluslararası konjonktürde küresel güçlerin (Amerika Birleşik Devletleri, Çin, Rusya, Avrupa ve Hindistan) Ortadoğu için stratejilerinin ne olduğunu analiz etmek tarihte hiç bu kadar zor olmamıştır. Zira Ortadoğu kaos içindeyken küresel güç ilişkileri akışkan hâlde ve kurulan ittifaklar dinamik ve esnekler. Böyle bir uluslararası sistemde Ortadoğu'da kurulacak yeni bir dengenin; geleneksel ABD-Sovyet çift kutupluluk ve rakip-vekil politikalarından nasıl farklı olabileceği, ortaya çıkan güç boşluğunda bölgesel oyuncuların etkisi, terör gruplarının ve diğer devlet dışı aktörlerin gücü ile bunların uluslararası ilişkileri hakkında yeni sorular ortaya çıkmaktadır.

Bu çerçevede ABD, Rusya, Çin, Hindistan ve Avrupa'nın Ortadoğu politikalarının ve stratejilerinin analiz edilmesi, bu güçlerin bölgesel aktörlerle geliştirdikleri ikili ilişkilerin ve kurdukları çoklu ittifakların incelenmesi önem taşımaktadır. Ayrıca Suriye krizi gibi farklı konularda çoklu aktörlerin tutumunu anlamak da gereklidir. Bu açıdan ORSAM'ın (Ortadoğu Araştırmaları Merkezi) İstanbul Üniversitesi ve INASS (Uluslararası Arap Toplumlarını Araştırma Networku) ile iş birliği içinde düzenleyeceği uluslararası sempozyum; son dönemde Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgesinde yaşanan gelişmelerin/çatışmaların dinamiklerini küresel güçlerle bağlantılı olarak anlamaya hizmet edeceği gibi büyük güçlerle bölgesel aktörlerin ilişkilerinin geleceğine yönelik de öngörülerde bulunmayı amaçlamaktadır.

Bu sempozyum aynı zamanda Covid-19 sonrası, salgının dayattığı dönüşümler çerçevesinde dünya güçleri ile Arap ilişkilerinin ve diğer küresel güçlerin yükseliş ve düşüş olasılıklarının tartışılmasına da kapı açmaktadır. Uluslararası sistemin özelliklerini bir Ortadoğu perspektifi ile öngörmek hedeflendiğinde; özellikle ABD ve Çin arasında ekonomik, siyasi ve askerî rekabet ihtimalinin artması, Rusya ve İngiltere gibi diğer güçlerin rollerinin değişmesi Avrupa Birliği'nin ve bazı yükselen güçleri küresel sistemde (Brezilya, Almanya, Japonya ve Hindistan) daha fazla söz hakkı talep etmeye ittiği görülmektedir. Bu da Arap ülkelerinin değişen uluslararası parametrelerini göz önüne alarak bu güçler ile uluslararası iş birliği ihtimallerini gündeme getirmektedir.

Sempozyumun Hedefleri:

- Küresel güçlerin (ABD, Çin, Rusya, Hindistan ve Avrupa'nın) Ortadoğu ve Kuzey Afrika politikalarını anlamak,
- Ortadoğu bölgesindeki çatışma dinamiğinin büyük güç rekabetinden nasıl etkilendiğini analiz etmek,
- Küresel güçler ile bölgesel müttefikleri arasındaki ilişkileri ve kurulan ittifakların doğasını çözümlmek,
- Ortadoğu bölgesindeki terör gruplarının ve devlet dışı aktörlerin küresel güçlerle ilişkilerini açıklamak.

Sempozyumun Temaları:

(Bu önerilen temalar dışında da sempozyuma uygun şekilde farklı konular ele alınabilir):

- Ortadoğu ülkelerinin küresel güçlerle ilişkisinin tarihî arka planı,
- Küresel güçlerin Ortadoğu politikaları: ABD, Çin, Rusya, Avrupa ve Hindistan,
- Ortadoğu ve yeni yükselen küresel güçler,
- Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da küresel güç rekabeti,
- Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da ABD-Rusya rekabeti,
- Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da ABD-Çin rekabeti,
- Küresel güçlerin bölgesel aktörlerle ilişkileri *(Tümü bunlarla sınırlı değildir):*

- ABD-İran
 - Ortadoğu Krizlerinde ABD-Türkiye
 - ABD-Mısır
 - ABD-Kuzey Afrika
 - ABD-Körfez Bölgesi
 - Çin-Kuzey Afrika Ülkeleri
 - Hindistan-Körfez Bölgesi
 - Japonya-Arap Dünyası
 - AB-Kuzey Afrika
 - AB-Körfez Bölgesi
 - AB-Doğu Akdeniz
 - Çin-Körfez Bölgesi
 - Rusya-Kuzey Afrika
 - Rusya-İrak
 - Rusya-İran
 - Brezilya-Arap Dünyası
- Küresel ve yeni yükselen güçlerin Ortadoğu meselelerine, krizlerine ve sorunlarına karşı tutumu: Arap Baharı, Arap-İsrail sorunu, Suriye krizi, Yemen krizi, Kürt meselesi ve Batı Sahra gibi sınır sorunları ve ayrılıkçı hareketler vs.,
 - Ortadoğu'daki terör örgütleri ve küresel güçlerin tutumu,
 - Ortadoğu'da yer alan devlet-dışı aktörler ve küresel güçlerin tutumu,
 - Covid-19 sonrası dünyasında Ortadoğu, küresel güçler ve yükselen güçler,
 - Arap dünyasında küresel ve yeni yükselen güçler bağlamında küresel ve sosyal boyut.

Katılım Şartları:

Sempozyum bütün sosyal ve beşerî bilimler mensuplarına açıktır. Bölgeyle ilgili uzmanlar, akademisyenler, düşünce kuruluşları, araştırma merkezleri, medya mensupları, karar alıcılar ile doktora öğrencileri sunumları ve makaleleriyle katılabilecektir.

- Yazılar Türkçe, İngilizce ve Arapça olabilir.
- Sunumlar Türkçe, İngilizce ve Arapça yapılacaktır.
- Metinler 7000 kelimeyi geçmeyecektir.
- Özetler 250 kelimeyi aşmamalıdır; anahtar kelimeler içermeli ve sempozyumun katılım başvurusunda ayrı bir Word belgesi şeklinde eklenmelidir.
- Arapça yazımlarda başlık 16 punto, yazı 14 punto; Türkçe ve İngilizce metinlerde 12 punto olmalıdır.
- Yazılar bilimsel standartlarda ve orijinal olmalıdır.
- Son not sistemi kullanılmalıdır.
- Özetler Google formu <https://forms.gle/5ojaMaR4J4yd7vd1A> ile gönderilmelidir.
- Sorularınız ve haberleşme için: congress2021@orsam.org.tr
- *Katılım Ücreti:* 75 USD-Öğrenciler İçin 50 USD (sempozyum organizasyonunu ve kitabının basımını kapsar)

Önemli Tarihler:

- Özet gönderme: 15 Nisan 2021
- Kabul edilen özetlerin ilanı: 25 Nisan 2021
- Tam metnin son teslim tarihi: 5 Haziran 2021
- Kabul edilen tam metinlerin ilanı: 15 Haziran 2021
- Oturumlar: 12-14 Temmuz 2021

Önemli: Sempozyum, Covid-19 pandemisi için alınan tedbirlerin izin verdiği ölçüde İstanbul'da fiziksel olarak ve online katılımı ile yapılabilir. Şartların uygun olmaması hâlinde sempozyum yalnızca online olarak gerçekleştirilecektir.

Sempozyum Yönetimi:

- Onursal Başkan: Prof. Dr. Mahmut AK, İstanbul Üniversitesi Rektörü
- Başkan: Prof. Dr. Ahmet Uysal, ORSAM Başkanı ve İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi

Organizasyon Komitesi:

- Doç. Dr. İsmail Numan Telci, Sakarya Üniversitesi & ORSAM, Türkiye (Koordinatör)
- Dr. Watheq Al-Sadoon, ORSAM, Türkiye/Irak (Koordinatör)
- Dr. İsmail Sarı, AHBV Üniversitesi & ORSAM, Türkiye (Koordinatör)
- Dr. Samir Al-Abdullah, ORSAM, Türkiye
- Dr. Recep Yorulmaz, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi & ORSAM, Türkiye
- Dr. Göktuğ Sönmez, Necmettin Erbakan Üniversitesi & ORSAM, Türkiye
- Bilgay Duman, ORSAM, Türkiye
- Oytun Orhan, ORSAM, Türkiye
- Gökhan Ereli, ORSAM, Türkiye
- Nurbanu Akcan, ORSAM, Türkiye
- Talha Özmen, ORSAM, Türkiye
- Cevdet Yavuz Öztürk, ORSAM, Türkiye
- Adil Zinelabdin, ORSAM, Irak
- Burç Eruygur, ORSAM, Türkiye
- Dilruba Nur Dilmaç, ORSAM, Türkiye

Danışma Kurulu (Alfabetik Sıra):

- Prof. Dr. Abdel Sattar Rejeb, Carthage Üniversitesi, Tunus
- Prof. Dr. Abdullah Kızılcık, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Abdullah bin Muammar, Sana'a Üniversitesi, Yemen
- Prof. Dr. Abdül Sattar Balrjab, Kartaca Üniversitesi, Tunus
- Prof. Dr. Ahmed Sami Marhoon Al-Maamouri, Al-Rafidain Diyalog Merkezi, Irak
- Prof. Dr. Ayşegül Komşuoğlu, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Birol Akgün, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Burhanettin Duran, İbni Haldun Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Cengiz Tomar, Ahmet Yesevi Üniversitesi, Kazakistan
- Prof. Dr. Eman Şahin, Hamad Bin Halife Üniversitesi, Katar
- Prof. Dr. Enver Arpa, ORSAM Başkan Danışmanı, Türkiye
- Prof. Dr. Fawaz Al-Anzi, Kuveyt Üniversitesi, Kuveyt
- Prof. Dr. Fevzi Bin Dridi Ahmed, Souk Ahras Üniversitesi, Cezayir
- Prof. Dr. Haluk Alkan, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. İbtisam Muhammed Abdul-Agniri, Bağdat Üniversitesi, Irak
- Prof. Dr. İdris Bostan, İstanbul Üniversitesi, Türkiye

- Prof. Dr. Kemal İnat, Sakarya Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Muhittin Ataman, Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Muhsin Kar, Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Mustafa Abulgasim, University of Tripoli, Libya
- Prof. Dr. Namık Sinan Turan, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Necmettin Kızılkaya, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Nurşin Ateşoğlu Güney, Nişantaşı Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Rory Miller, Georgetown Üniversitesi, Katar
- Prof. Dr. Talip Küçükcan, Marmara Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Sayım Yorgun, İstanbul Üniversitesi, Türkiye

Bilim Kurulu (Alfabetik Sıra):

- Prof. Dr. Ahmet Öztürk, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Hakan Berument, Bilkent Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Hasan Duran, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Mehmet Şahin, Polis Akademisi, Türkiye
- Prof. Dr. Nurcan Özgür Baklacioğlu, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Özden Zeynep Oktav, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Özlem Tür, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye
- Prof. Dr. Tayyar Arı, Uludağ Üniversitesi, Türkiye
- Doç. Dr. M. Hilmi Özev, İstanbul Üniversitesi & ORSAM, Türkiye
- Doç. Dr. Metin Ünver, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
- Dr. Abdel Nasser Al-Jassem, Halep Üniversitesi & Mardin Üniversitesi, Suriye
- Dr. Abdul Razzaq Khalaf Al- Taie, Musul Üniversitesi, Irak
- Dr. Ahmet Köroğlu, İstanbul Üniversitesi, Türkiye
- Dr. Ali Hussain Bakir, Katar Üniversitesi İbn Haldun Merkezi, Katar
- Dr. Al-Rashid Muhammad Ibrahim, Hartum Üniversitesi, Sudan
- Dr. Cemal Al- Shalabi, Haşimi Üniversitesi, Ürdün
- Dr. Didi Ould Salek, Magrib Stratejik Araştırmalar Merkezi, Moritanya
- Dr. Ezgi Uzun, Sabancı Üniversitesi, Türkiye
- Dr. Haider Ali Hussain, Mustansiriya Üniversitesi, Irak
- Dr. Maryse Younes, Lübnan Üniversitesi, Lübnan
- Dr. Mithaq Khairallah Jalloud, Musul Üniversitesi, Irak
- Dr. Murad Al-Abdullah, Basra Üniversitesi, Irak
- Dr. Muhammad Najah Muhammad, Basra Üniversitesi, Irak
- Dr. Robert Mason, Lancaster Üniversitesi, İngiltere
- Dr. Talib Muhammad Karim, Al-Rafidain Diyalog Merkezi, Irak
- Dr. Serhan Afacan, Marmara Üniversitesi, Türkiye
- Dr. Süleyman Güder, İstanbul Üniversitesi, Türkiye